

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat

**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**
Directie Algemene Economische
Politiek

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

30 juni 2023

Kenmerk

DGED-AEP / 33440608

nota

Perspectief op de economie

Parafenroute

[Redacted signature lines]

Kopie aan

Bijlage(n)

1. Kamerbrief Perspectief op de economie
2. Perspectief op de economie: innovatief, duurzaam, sterk en welvarend

Aanleiding

Op 30 juni ligt het Perspectief op de economie voor in de MR.

Geadviseerd besluit

- Indien het Perspectief akkoord wordt bevonden in de MR, stemt u in met verzending van het Perspectief op de Economie aan de Tweede Kamer op 30/6?

Kernpunten

- De brief is 20 en 27 juni besproken in de Raad voor Economische Zaken, Financiën en Innovatie (RFEI).
- Na de RFEI zijn enkele tekstuele wijzigingen doorgevoerd, waaronder inkorting van de passage over arbeidsmigratie, toevoeging van de verdienkansen van natuur en biodiversiteit, en een verbreding van het doel op een weerbare en veelzijdige economie.

Toelichting

Hoofdlijnen brief

- Nederland is een welvarend land. Onze innovatieve economie geeft ons een sterke uitgangspositie en de groei die hieruit voorkomt, stelt ons in staat transities, zoals de klimaattransitie, en voorzieningen zoals de zorg, het onderwijs en veiligheid, te betalen. Maar de wereld staat niet stil. Ons concurrentievermogen staat onder druk en Nederland loopt tegen grenzen aan op het gebied van energie, grondstoffen, arbeid, natuur en ruimte.
- Hoofdstuk 1 van het 'Perspectief op de Nederlandse economie' laat zien dat de Nederlandse economie van nu een aantal sterktes kent, waaronder

een grote veelzijdigheid, samenwerking in regio's en ecosystemen, en geografische ligging, handelsgeest en internationale oriëntatie. Ook kent Nederland een sterke arbeidsproductiviteit, maar deze groeit net als in andere ontwikkelde landen niet hard meer.

- In hoofdstuk twee worden drie wereldwijde ontwikkelingen beschreven die kansen en bedreigingen creëren voor de Nederlandse economie: geopolitieke machtsverschuivingen, digitalisering en de transitie naar een klimaatneutrale, circulaire en natuurinclusieve economie. Nederland loopt daarnaast tegen een aantal grenzen aan op het gebied van energie, grondstoffen, arbeid, natuur, water en ruimte.
- In hoofdstuk drie wordt uitgelegd dat, om welvarend te blijven, we streven naar een toekomstbestendige Nederlandse economie met vier dominante kenmerken (pijlers). Die economie is (1) innovatief, (2) duurzaam, (3) met een sterke positie in een weerbaar Europa, en (4) laat mensen meedoen en meeprofiten van de brede welvaart die wordt gecreëerd. Waarbij brede welvaart de kwaliteit van leven hier en nu betreft en de mate waarin deze ten koste gaat van de brede welvaart van latere generaties of van die van mensen elders in de wereld.
- Het bereiken van deze economie vereist een combinatie van generiek, randvoorwaardelijk én gericht beleid.
- Concrete doelen zijn nodig om het ambitieniveau helder te krijgen. Daarom heeft het kabinet de volgende doelen:
  - De Nederlandse uitgaven aan R&D stijgen tot 3% van het BBP (Lissabon-doelstelling, 2,26% in 2021) in 2030.
  - Nederland behoort tot de top-3 van Competitive Sustainability Index (4^e in 2022) in 2030.
  - Inzetten op en behouden van een weerbaar en gediversifieerde economie, waarin er ruimte is voor veel sectoren. Een belangrijk onderdeel daarvan is een sterke, technologische hoogwaardige industrie.
- Het kabinet gaat in gesprek met de planbureaus over de manier waarop indicatoren die (door mensen ervaren) brede welvaart meten, kunnen bijdragen aan een beter begrip van de verdeling van brede welvaart in diverse situaties en zal bezien hoe dat aan toekomstig beleid kan bijdragen.

Politieke context

- Het Perspectief op de economie is een uitwerking van het coalitieakkoord. Daarin is opgenomen dat het kabinet streeft naar een ondernemende, innovatie en eerlijke economie, het vergroten van ons toekomstig verdienvermogen om zo de middelen te hebben om te investeren in onze welvaart en publieke voorzieningen.
- De toekomst van de economie heeft de aandacht van de Tweede Kamer. Met deze brief geeft u invulling aan de motie Romke de Jong-Boucke¹ en

---

¹ Kamerstuk 32 637 nr. 536 – Motie Romke de Jong en Boucke vraagt om een visie op te stellen op de economie van de toekomst, met daarin in ieder geval de randvoorwaarden voor het groene verdienvermogen van Nederland en onze strategische autonomie binnen de daarvoor beschikbare ruimte (fysiek en milieu), de kansen voor bedrijven (groot en klein) die vooroplopen in de transitie en een risico-analyse van een achterblijvende transitie voor het Nederlandse vestigingsklimaat.

het verzoek van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat om een brief inzake de staat van de groei.²

- U heeft in de Kamerbrief over de strategische agenda voor het ondernemingsklimaat in Nederland aangegeven te komen met een visie op de economie met de verdere richtingen voor keuzes die leiden tot meer sturing op de economie.

Context stakeholders

- Diverse stakeholders en mede-overheden zijn geconsulteerd in meerdere gesprekken. Aan deze gesprekken hebben mede-overheden, brancheverenigingen, bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen deelgenomen.
- Deze inbreng is gewogen en meegenomen in de totstandkoming van deze brief.
- U heeft aangegeven dat de verdere uitwerking van doelen en acties nauwe samenwerking vereist tussen Rijksoverheid, stakeholders en mede-overheden. Tevens is nadere concretisering nodig om het Perspectief in de praktijk te brengen. Dit is zo opgenomen in de laatste alinea van de brief.

Informatie die niet openbaar kan worden

In deze nota worden – in het kader van openbaarmaking – de met geel gemarkeerde passages (tot personen herleidbare gegevens) op ambtelijk niveau onleesbaar gemaakt.

---

² Kenmerk 2023Z04204/2023D0981